ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 12ης Δεκεμβρίου 1989 *

Στην υπόθεση C-163/88,

Γεώργιος Κοντογεώργης, εκπροσωπούμενος από τον Π. Μπερνίτσα, δικηγόρο Αθηνών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης αρχικά από τον νομικό της σύμβουλο Δημήτριο Γκουλούση και στη συνέχεια από την Μαρία Κοντού-Durande, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ανάκληση, μεταρρύθμιση ή ακύρωση της από 25 Μαρτίου 1988 υπ' αριθ. πρωτ. 02248 πράξεως της Επιτροπής, που φέρει την υπογραφή του γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως R. Hay και με την οποία δεν έγινε δεκτή η υπαγωγή του προσφεύγοντος στο σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και κάθε άλλης συναφούς, προηγουμένης ή επομένης, πράξεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Sir Gordon Slynn, πρόεδρο τμήματος, R. Joliet και G. C. Rodríguez Iglesias, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 26ης Σεπτεμβρίου 1989,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Ιουνίου 1988, ο Γεώργιος Κοντογεώργης, πρώην μέλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της 25ης Μαρτίου 1988, με την οποία η Επιτροπή δεν δέχτηκε να τον υπαγάγει στο σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και κάθε άλλης συναφούς, προηγουμένης ή επομένης, πράξεως.

2 Η επίδικη απόφαση στηρίζεται στις διατάξεις του άρθρου 11 του κανονισμού 422/67/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1967, περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος των μελών και πρώην μελών της Επιτροπής, του Δικαστηρίου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου (JO L 187, σ. 1) (που αναφέρεται εφεξής ως κανονισμός περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 2163/70 του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 1970 (JO L 238, σ. 1). Κατά το άρθρο αυτό:

« Το μέλος της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου υπάγεται στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όσον αφορά την κάλυψη κινδύνων ασθενείας, επαγγελματικής νόσου και ατυχημάτων, καθώς και τις παροχές λόγω γεννήσεως και θανάτου.

Το παρόν άρθρο ισχύει επίσης και επί πρώην μελών της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου που απολαύουν είτε του συνταξιοδοτικού καθεστώτος του άρθρου 8 είτε του προσωρινού επιδόματος του άρθρου 7. Το παρόν εδάφιο δεν ισχύει πάντως προς κάλυψη κινδύνων που ήδη καλύπτονται από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως στο οποίο ενδεχομένως υπάγεται το πρώην μέλος της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου. »

3 Ο προσφεύγων, ο οποίος ως συνταξιούχος του Δημοσίου καλύπτεται από το ελληνικό σύστημα υγειονομικής περιθάλψεως, φρονεί ότι η προαναφερθείσα διάταξη ναι μεν απαγορεύει τη σώρευση εθνικού και κοινοτικού υγειονομικού συστήματος, επιτρέπει όμως την υπαγωγή του στο κοινοτικό σύστημα, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να είναι ασφαλισμένος έναντι συγκεκριμένων κινδύνων, για κάθε δε κίνδυνο καλυπτόμενο από αμφότερα τα συστήματα, να του αποδίδονται από το κοινοτικό σύστημα τα έξοδα, κατά τη διαφορά μεταξύ του ύψους που προβλέπεται από το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως και του κατ' αποκοπήν ποσού που προβλέπεται από το κοινοτικό σύστημα.

4 Η Επιτροπή, αντιθέτως, είναι της άποψης ότι η ανωτέρω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η κάλυψη κινδύνου ασθενείας από εθνικό σύστημα, ασχέτως ύψους και προϋποθέσεων, αρκεί για να αποκλείσει τη δυνατότητα υπαγωγής στο κοινοτικό σύστημα.

5 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς, η εξέλιξη της διαδικασίας, οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

6 Προς στήριξη της ερμηνείας την οποία δίνει στο άρθρο 11 του προαναφερθέντος κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος, ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 72, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το οποίο, κατ' αυτόν, διατυπώνει την ίδια αρχή για τους υπαλλήλους που παραμένουν στην υπηρεσία των Κοινοτήτων μέχρι την ηλικία των 60 ετών. Υποστηρίζει ότι μόνον η εφαρμογή του κοινοτικού συστήματος υγειονομικής ασφαλίσεως προς συμπλήρωση των παροχών που εξασφαλίζονται στο πλαίσιο των άλλων εφαρμοστέων κοινωνικοασφαλιστικών συστημάτων καθιστά δυνατή την επίτευξη του θεμελιώδους σκοπού των κοινοτικών διατάξεων, που είναι να εξασφαλίζεται σε όλους τους υπαλλήλους, τα μέλη και τα πρώην μέλη ένα θεμιτό **minimum** παροχών υγειονομικής περιθάλψεως, αλλά και να αποφεύγεται ταυτόχρονα η σώρευση, για τους ίδιους συγκεκριμένους κινδύνους, του κοινοτικού συστήματος με άλλο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα.

7 Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι το γράμμα του άρθρου 11, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος αποκλείει την υπαγωγή των πρώην μελών στο κοινοτικό σύστημα υγειονομικής περιθάλψεως, όταν αυτά καλύπτονται έναντι του κινδύνου ασθενείας από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ασχέτως του ύψους και των προϋποθέσεων καλύψεως κατά το τελευταίο αυτό

σύστημα. Πράγματι, ο όρος « κίνδυνοι » που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 11 πρέπει να γίνει αντιληπτός ως αναφερόμενος στις τρεις κατηγορίες κινδύνων (ασθενείας, επαγγελματικής νόσου και ατυχημάτων), στις οποίες αναφέρεται το πρώτο εδάφιο του ίδιου άρθρου.

8 Το προαναφερθέν άρθρο 11, δεύτερο εδάφιο, έχει δηλαδή την ίδια έννοια με το άρθρο 72, παράγραφος 2α, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, που προβλέπει την εφαρμογή του κοινοτικού συστήματος υγειονομικής ασφαλίσεως στους πρώην υπαλλήλους που αποχωρούν από την υπηρεσία των Κοινοτήτων πριν από την ηλικία των 60 ετών, « με την προϋπόθεση ότι δεν δύνανται να καλυφθούν από άλλο δημόσιο ασφαλιστικό σύστημα ασθενείας ». Ενώ δηλαδή το καθεστώς των εν ενεργεία μελών είναι το ίδιο με το των υπηρετούντων υπαλλήλων, το καθεστώς των πρώην μελών που υπάγονται είτε στο συνταξιοδοτικό σύστημα του άρθρου 8 του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος είτε λαμβάνουν το προσωρινό επίδομα του άρθρου 7 του ίδιου κανονισμού είναι το ίδιο με εκείνο των υπαλλήλων που αποχωρούν από την υπηρεσία πριν από την ηλικία των 60 ετών.

9 Το άρθρο 11, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος, θα μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια που υποστηρίζει ο προσφεύγων, μόνο αν κατοχύρωνε το κριτήριο της ισοτιμίας, ως προς το ύψος ή τις προϋποθέσεις καλύψεως, μεταξύ του κοινοτικού συστήματος και του εφαρμοστέου εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, όπως το κριτήριο που κατοχυρώνεται από τον κοινοτικό νομοθέτη στο άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, που ορίζει ότι ο σύζυγος εν ενεργεία υπαλλήλου καλύπτεται από το κοινοτικό σύστημα, όταν « δεν μπορεί να επωφεληθεί παροχών της αυτής φύσης και του αυτού επιπέδου, κατ' εφαρμογή οιωνδήποτε άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων ».

10 Η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 72, παράγραφος 4, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, κατά τον υπολογισμό των παροχών του κοινοτικού συστήματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παροχές που έχουν τυχόν ληφθεί στο πλαίσιο άλλης υγειονομικής ασφαλίσεως, βάσει νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων. Η διάταξη αυτή διατυπώνει τον κανόνα της μη σωρεύσεως ως προς τα πρόσωπα που υπάγονται στο κοινοτικό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως. Δεν μπορεί συνεπώς να γίνει επίκλησή της για να καθορισθεί ποια πρόσωπα υπάγονται στο σύστημα αυτό.

11 Όσον αφορά την ανάγκη να εξασφαλίζεται σε όλους τους υπαλλήλους, τα μέλη και τα πρώην μέλη ένα λογικό minimum παροχών υγειονομικής περιθάλψεως, πρέπει να τονιστεί ότι ο ορισμός του ύψους των παροχών του κοινοτικού συστήματος του πεδίου εφαρμογής του συστήματος αυτού είναι της αρμοδιότητας του κοινοτικού νομοθέτη. Αυτός, τροποποιώντας με τον προαναφερθέντα κανονισμό (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 2163/70 της 27ης Οκτωβρίου 1970 τον κανονισμό περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος, επεξέτεινε το κοινοτικό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως στα πρώην μέλη της Επιτροπής, του Δικαστηρίου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είτε υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του άρθρου 8 είτε λαμβάνουν το προσωρινό επίδομα του άρθρου 7. Η επέκταση όμως αυτή του κοινοτικού συστήματος ρητώς περιορίστηκε στα πρώην μέλη, που υπάγονται στο κοινοτικό σύστημα έστω και αν καλύπτονται από άλλο σύστημα, με μόνη την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 72, παράγραφος 4, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.

12 Ο προσφεύγων διατείνεται επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, ενέχει κατάχρηση εξουσίας και συνιστά κακή χρήση της παρεχόμενης στην Επιτροπή διακριτικής ευχέρειας. Τα πρώην μέλη των θεσμικών οργάνων υποβλήθηκαν σε κρατήσεις και εισφορές στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της θητείας τους και δικαιούνται συνεπώς να αναμένουν, με βάση την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, να τύχουν ασφαλιστικών υγειονομικών παροχών αντιστοίχου επιπέδου μετά τη συνταξιοδότησή τους.

13 Η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει να απορριφθεί. Όπως προκύπτει από τις προεκτεθείσες σκέψεις, με την επίδικη απόφαση απλώς δεν έγινε δεκτή η υπαγωγή του προσφεύγοντος στο κοινοτικό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, βάσει ορθής ερμηνείας του άρθρου 11 του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος. Οι κρατήσεις και εισφορές που καταβλήθηκαν στο σύστημα αυτό δικαιολογούνται από την κάλυψη της οποίας ετύγχανε ο προσφεύγων κατά το χρόνο της θητείας του.

14 Ο προσφεύγων αναφέρει, τέλος, την περίπτωση πρώην μέλους άλλου θεσμικού οργάνου, που, ευρισκόμενο στην ίδια κατάσταση με αυτόν, υπήχθη στο κοινοτικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ενώ υπαγόταν και σε εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

15 Σχετικώς, και χωρίς να είναι αναγκαίο να ελεγχθεί η ακρίβεια αυτού του ισχυρισμού, πρέπει να σημειωθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, ο προσφεύγων δεν μπορεί να αρυσθεί δικαίωμα από την πρακτική άλλου κοινοτικού οργάνου που δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος.

16 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

17 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Ωστόσο, κατά το άρθρο 70 του ίδιου κανονισμού, τα θεσμικά όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται στις προσφυγές υπαλλήλων των Κοινοτήτων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Slynn Joliet Rodríguez Iglesias

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Δεκεμβρίου 1989.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

Gordon Slynn